

Огнооныг 25 күнэтэр ынгын-
лыбыг Улууус багшын аанг
наарнааглар сүүрүнээн икки
боштурууу кордулар Бааста-
ныан, Тэа хаанааг багшын
управлениетын начальнига
А.С.Филатов бүтүннү күнүг
уюуска 2000 тонна, улууус тас
остүтөр мобилнай биргездэр-
лэр 340 тонна оту оттообутта-
рын иһтэннэр, С.И.Яковлев
мобилнай биргездэр отго-
бут отторун суол хаала иһтэн-
нэ ботордз биргездэ адулар со-
рук туаран тоһорлоото. Улуу-
ус операциянай штаба аастыг
надеждер Арыштах, Хатыль,
Болотно, Сылан ода, нэһиле-
ктерини сыдыан хайдах оттоот

эрхэлэрийн билсбилтэ. Атырда-
ах бийн 10 кулутгэн отомо-
тох сирдэр барьгын отгуурт
дээн даяал амалалта. Тая
хаһаайыстыбатын уонна от-
тоонун боппуруоһугар от бийн
29-30 күнүрүр Пратилысто-
во Председателин бастакы сол-
буһааччыта А.С.Николаев, Тая
хаһаайыстыбатын министр
И.И.Степанов элээн нэһилэнтэ-
ринэн салдыан, көрөн-истэн бар-
ыахтара. Илосинэн, Билеэл-
лаах баһыны-майгы комиссия-
тын председателин солбуһаач-
чы Т.М.Пыткин бу саас сардам-
мат өтү уота куйаас күнүртүн

күөдүйүт хаттаан умайбытыг, сана саралзмышыг баһаар суогуна ийдэ. Ыллыгы туругуна Хай-ахсыг, Чакыр дигни 10, Оду-луул, Үрөх Күөрө, Баһылай алаһыгар 10 уот жордугуна бварын пилдизик шоктохторо туох кыахтаактарынан туруннар намыраабытыг, ол эрээр ийилеик баһылыктарыгар баһаар барбыг сүрдүн хонгуруолга илалдыарыгар, хаһан барарар күөдүйүт тахсын собуи этти.

Маны таһынан, улуус баһылыгы С.И.Яковлев 2012-2013 сс. тахсыахтаах "Чураггы

– спорт тусыгтаа, “Тууралчыга кун тахсар” дивн кинигэлэри ВМНЕСТРОЕВ, ГИ.Адамын ытсан үлэниилэрин этгэ. 2013 сыта бусуулахтаах “Манчаары оошвууларыгар” 1мтрд 67 мин көрүлүбүтүн ардына. Бу үп икигэр “Тууралчыгаары колледж” 100 миэстэлээх уюлсайа, котельнайлар тутуулар, дьон аһыар сирэ, уулустаныа уотунан сырдыаты кингэр. От айбан 27 күнүгөр “Айылы” культуура уонна духуобунай сайдыа кинигэр «Бири ныйагы Россия» партия улахан жуньяра буслар. Мэнэ-Хагаластан, Тааттастан

барыга 100-төн тахса киши кэлэрэ быдлааннар. От айыл 29 күндүз Дорусбуяа жарытабылын министрствотыгтан министр А.В.Горохов, министри солбууаачы А.Н.Григорьева, Сууал комонү тарьер улу уураажинистыгтан Л.Н.Бусетроева, лицензиялыр отделтан Л.Н.Копылова кэлэн улууслут баллыһатын улуһиттарын кытта көрсөхүлэр.

Онон бундэлэлээр Чурапчы-
быт улуунугар улахан суолта-
лаах дьаһаллар бусламтара
күүтүүлэр.

Елена МАКАРИНСКАЯ

92) бенгил уюмга сэлхэрлэ кутул-лар үс смихоа туруорууллубут. Бу АЗС-нан ангардас кытаа-нахтар эрэ буол-бакка арыылаа-хтар, кыһыппы-элбэхтэ манан ааһар Таатта Дэбдиргэтин, Туора Куолун, Уус-Алдан Таг-датын, Бөрүйэ-тин джэо кытта туһан-нахтара.

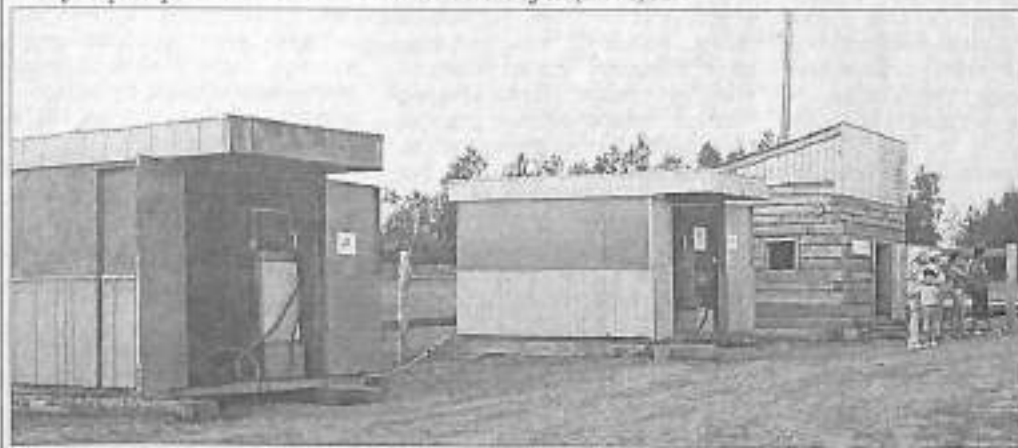
Оюк кытаа-
Иван Васильевич
үтүө санаалаах
Чурапчы улуусун
патриоттар, дьо-
һүн туһутар эл-
лорбүт улахан
нимателгэ мах-
туугура суох.

Ирина ПОНОМАРЕВ

Дойдубар Кытаанахса
АЗС эстибигэ оруубуна 20
сый буолла. Бу кэм устата
дьон-сэргэ корүүһэй
тайаһыгытар элбэх эрэин
корсубута. Ол иһин
иһиликкэннэ заправка ас-
тарарга куруук туруорсар,
баҕарар этилэр. Ол баҕана-
ра дуо тэһилэ!

Бу хүшлэргэ нэһилиэк

байхыгтаа ИШИГ-нэвтэв злбхтэ сүүрэн-нэглэ, туруурсан, улуууса билиэр предприниматель. И.В.Козлов Кэзэлэгнэтэ тахсар суол кыгыгыгылар байхыгтаа 4-с, чаахынай АЗС-и аста. Туугун олохтоох зыли, дэглээр үлэниг, уус ПИСо-бакни биритээдэтэ охтордо. АЗС-ка икки суол (А-76, А-

Оқудор бир келим экзаменнарын түмүгүн ызын, ким-хання тутгарса барарын бийлаарына сыйлар булу-оштаахтар. Чуралчы абитуриентнарын итгаба куоракка 21-с №-дрэх оску-лара бос байын 27 күнүттүн атырдах байын 20 күнүгүр дияри үлөһиңир, са-лайлааччы Заболотская Мария Пет-ровна – УОИМ отделын специалиһа. Кинигеттэн үлэ-хамнас хайдах бара ту-рарын кылаастык ыйыгтаастым.

Бу икни ый устата оскууламартан бирднн бэрэстобинитал графичтынан штаб үлэстнэр коммшолор. Кылаас салайааччыларыа выпускниктарыа тнннэр днэри короллор, бубой-днэллэр. Бу эмнэ сүрдэж улахан көмө. Барыта 22 оскула: 456 выпускник, ону таһынан 99 урукку сылларга бүтэрип өвр, 10 ор кыһыл көмүс, 14 үрүг көмүс мэтээлнэн бүтэрднлэр. Билиннги туругунан 200-тн тахса ор кэлэн регистрацияланна. Сарсыарда 9-тн кннээ 5-нэ днэри, субуотара обннээ дылы үлэлибнп. Тусх баар база даанайдыра бнннээ баар. Үлэбнп сылаа-соруа – БКЭ түмүктэрип управлениеларынан тнксэрэн, өлөрлөргө тнрднп, кнформационнай көмө. Үөрэх арааһа баар буолан, талара уустук. Быһаарына илик өлөрлөр баар буолуучулар, өлөрлө ээ-замениарын түмүтүн корон, хайдах үөрэхтэр баалларыан, ханна кннрнх-тэрин собул этэн бнэрбнп. Сокуоннай састарын снпэ илик оскуоланы бүтэрип өлөрлөргө эмнэ үлэ ылгыбыт, контуруоллугубут. Этабынан үлэлэр-бнп бастакыгынан, кнн үрдүк үөрэх кыһаларыгар кннрнээ үлэстнбнп (бүтүнүгү туругунан 26 ор кннрээ). Снбнпр уонна Далыйай Восток

үөрүгүн кыһалара дин баар, манна үрдүк уонна орто үөрэхтэр иккини баалар. (Департамент нөүгө дуотабар-данан кэмбиптэ). Иккис этаптыг – үрдүк үөрэх. Тутгарсылы буола турар. Сыл айы элбэх эр тутгарсар. Ол айы 25 күнүгүр дээрэ докумуоннары хомуун бүтүлүр. Кым кирибита атырдык айы 10 күнүгүр бишэ-тээх. Үһүс этап – орто үөрэхтэр. Уус-тута дин, үрдүк үөрэхтэр бары биэр хайысханан үлэлүр эбит буолуохта-рына, орто үөрэхтэр докумуоннары араастан көрдүүлэр уонна тутан бүтэр күнүрэ эмиэ тус-туһунан буо-лар. Ол эбитер, хантык эр орто үөрэх сорох докумуоннары булчугу ирдир, сорох көрдөбөт. Бу мантык түтүгүгэ өрлөр букусулан хаалыах-тарын сөп. Төрдүс этап – целевой ми-сэтэлэр. Биллэтин манна үлэлэхэ сым-дабыг, сайабыстынналары хомуй-ан, мисэтэлэригэ араартыбыг. Бэй-этэ эмиэ туһунан ирдэбиллээх, чөлүгүтүлэр көрүлүлүр: илбэллө-төр, тулайыах хаалыт өлөтөр ода.

Уулсайгаан БКЭ сэлтан сэл
аййг уларыйылардаах, мараан
ийэр. Онон, бьлырыаагыны кытта
тагнэстэххэ, үөрөххэ киирин
көрлөрүүтэ намыһаан бээрда. Кэлэ-
хтон үөрэни аччын, күдүсүү үөрөх
үксэ толобурдэххэ буолан туурар.

Мария Петропавлз соолуну ичин
маастаанырын уюна быйылы цораз
тут таарсааччыларбытыгар
собоуэн талыбт цорастарызэр кил-
нэр, ситиһиһмаастик цоромаллары-
эр бадырханы!

Людмила ПОПОВА.

[illegible]

Бу нийтэр б сохонхой сааһын ситэ илик оворор уга-
ры 4 хошуобунай дыһала сууска ыьтылынна. Бу сылта
дорубунай ыарахан эмсэрдэлэһиннэх эт-сини ээһи-
тин сөрүйэн огторуу иһин 9, туора киһи малы-салын
уоруу иһин 5, күүүү туттарыан куттаан атын киһи
урун-малын күйэһэн ыһын иһин 1, тракторы уорар
сыала суох күрөтүн иһин 2, суол быраабылатын кэһин
түмүтэр сөрөй суохтан киһи өлүүтүтэр тирдэн иһин 1
хошуобунай дыһалалар суут көрүүтүтэр ыьтылынна-
лар.

Косторун курдук, хайн да сылардаапар бу сылта дорубуйага ырахан эмсэрхэлэһиннээх эг-синэн-биилтиги соруйан соторуу иһин буруйу онордуу элбэктэ. Бу буруйу онордуу бичигиһилэро арыты иһэн баран бэйэ иккит ардыгар тыл-тыла кириэриктэ, тус бэйэни субуа-спэз, өлүүн санааттан, бэйэ-бэйэлэрин билэри, бастапа-

анхай бэрээдэгт кэлэр, биригэ арьштылыр, бингтэр ай-
махтыы, биинр дунгэр ологор дьон оюордулар

Бу сэдвэстэй аяарын түмтүгүн тогус дьыалара буруйу огторбут сирэйдэр көстүбөксөдөр халуубунай дьыалаларга барышпанын сийлэстийлэр тохотуллубуттар. Аастыг сылта тохотуллубут дьыалаларын бири халуубунай дьыалара буруйу огторбут иэни булдулан барышпанын сийлэстийэ сөргүтүлгөн дьыала сууг көрүүгүтөр ыастыгына. Буруйу огторбут сирэй көстүбэтэринэн тохотуллубут дьыалалар барыта бас биллэп туһуламмыт дьон үбүн-малын уорууга оҕоһуллубут буруйу дьыалалар буолаллар.

Холдубуний дэгалаларга буруй огулдулбуу торюүтөрүн туораларга силэстийилор бөлөүлүн тэриггэ салдайачыларын, изилтиггэр баһылыстарын аатарларын уосайа 34 представление ыһыһылна. Ыһыһыбыт представлениета туох мизэралар ыһыһыбыттарын туһунан эппигэ ыһыһаатар биер салдайачына РФ Административный Кодексын 17.7 статьяһынан боротоккул толоролуна.

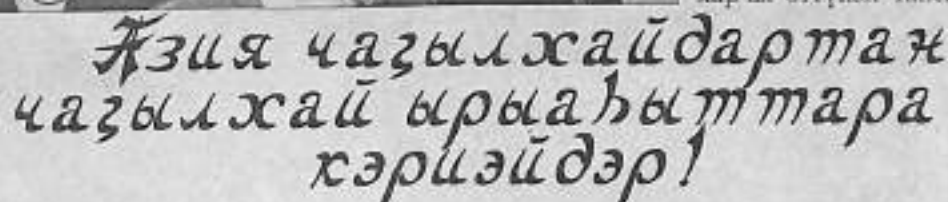
2011 сыл от ыйын 12 күнүгүзү Саха Республика-
тын ис дьыалаҕа министриэн биригээһининэн реорганиза-

ийн өнөхуулин "Чурагчы уусна Тгаатт оройуоннарын
ис дьаалага отдалара холбоһон, билигин сага Россий-
сий Федерация ис дьаалага маанистерствын мун-
ципалитеттар ики ардыраанаа "Чурагчыгаар,"
отдела дьэн ааттанньылт. Отдел аччыллыгынан нол-
гонч подполковник Дьячковский КД аналга. Эрдэ си-
лэстийалиир балах ис дьаала отдалын ийинэн үлэлэ-
эбит эбит буолууруна билигин отдал силэстийалиир
отделениета дьэнбуолла. Холубунай дьаалага бары-
лааһын силэстийэ кэмтэр силэстийэ уусна дозна-
ние органы үлэһиттэр РФ сокуоннарын кэбинэн
таһаарар түбэлтэлэригэр байырет үнсүүдэригин Чу-
рагчы оройуонун Чурагчы сал. Мецдериков аатынан
уул 18 №-гэр сургуулан, эбэтэр отдележине салайаач-
чылар түө байырет приемна кэллэххитин соң үлэхи-
но телефона 41-123.

О.Н. ФЕДОТОВА

РФ ИДМ муниципалитеттар икки ардылары-
наары "Чурапчытаары" отделын сыйкыстийтэлнр
отделениетын начальнига юстиция майора

(Федулов Петр Николаевич –
1900–1996 гг.) – д.т.н., профессор,
член "Холбооно зориулалттай" ахуйн
төрийн хэргийн гүйцэтгэл.

Унов буудаллар. Кишигэр "Книга рекордов Гиннесса" саамай элбэх фанаттаах, бол-тингээх уолна элбэх ырыа-лаах, клипээх кирибиттэрэ. Бу болох 2003 сылтан ыла-гуртутаахыта. Тутталлара-хапаллара, үнүкүүһүттэрэ, куоластара, тагастара-сап-тара, дьүһүннэрэ – бэһиэн-диону байызырттар тарлар ураты күүстээх уолаттары-нан билээлэр. Апы киһи быһыытынан эйэстэрэ, ист-тинг сыһыаннара, эт-хаан оттууна кыаналлара киһини карэхсэтэр уолна сохторор. Маны таһынан, хас биридии кыттааччы араас инстру-ментка оонһуур, ырыа ты-лын, матылабын суруйар, мо-дель, юниёр оонһуур, ара-ас стиллээх үнүкүүнү баһы-лыыр, уолна локал хаанык баҕарар көрүгэр дьарыкта-нар үлэлээхтэр. Компания-ларыгар элбэх үп-харчы кыһабыттартыттан 2 эрө бы-

дүн эмиз этэллэр. Дымада урукку суукка диэри тийки. Корея музыкальнай индустриингын сылы быһа аймаабыта. Билигин икки уол болохторун ааттары-суолларын харыстааннар компанияларын диэки буолан хаалбыттар. Бизе бырааттым кэриэтэ уолаттар билигин сибээстэрин быһан, байлаларын кытта кэсеппэт буолбуттар. UJY болса AXH-га гастролдан, Кореяга кэсеп-эрлэрин бизэргэ үлэни-хаанын сымдытлар. Онтон Dong Bang Shin Ki айдаантан сыныанаары сыл анара кэчирэ уһулун, музыкага тоңгууларын бэлэтээн баран, Японияга бу кэминэргэ кэсеп-эрлэбэт буолуоктааттар. Кэчир бу икки болох холбоһолорун туһутар урукку итээнччилэр эрээт, кордого хаалаллар.

Урукку сэдлэллэр индийскэй киинэни көрөөчүлэр албох буолаллара. Билигиннэ кээгэ көрөр дьон бааллар дуо? Бука сэрэйдэххэ бааллара буолуо. Саамай биллэбит артыыстарынан Радж Капур, Амитабх Баччан, Митхун Чакраборти, Рехка, Дхармешвара, Хема Малани ода. Билигин кинэлэр оҕолоро, сизинэре киингэри удьуордаан артыыс идэтин баһылаан киинер соннуу-улар "100 сэмэх ирээсикхэ жөнүнүн планеты" кирибит, "Мисс мира" титулунаах Айшварья Рай калык Амитабх Баччан уолугар Абхишек Бачхасьбыт 1-кы Не-д уонна Голливуд суутааарыаһаахтык, атык үлэтин-хамсыы-рисалартан "Мисс "Мисс Мира" буолу-калин албохтэ киинер олугулар Олортон Пр "В плену у моды" дигэтиниз "За лучшую ж бириксийини ылан соһутта. Киинэ не хой-тык билиһиннэрэххэ ода эйгэтинэр дэриэби-эрэн баран, быһааһы-суолун уйбаака оло-Привека бу оруолун-тик оонньоон, көрөөчү-сэдьиттэн көрүүхтөр-рүн туһунан итгэрэн-

тылан бичлэртүүдээр. Уруксу хит
буулбуг кинолэр, олзбэтэр, "Зита и
Гита", "Танцор диско", "Бродига",
"Бобби" курдук кинолэри санга
рдан өнгөрөөн багдлаах туруурсар
дөнгөөр эмгэ бааллар. Болшивул кор
рула Шахрух Кхан калин санга
тахсан эрэр артыгстарга
комолоһор, кинолэр уһуулар буулла.
Махы таһьлан, кэни кино эбэтүг
тэр эрэ үлэлэхбэнкэ, Индия эконо
мисатылар комолоһор биир тутаах
кинолэр буолар. Уруксу уонна били
гис индийскэй кинолэри тэглэ
эн көрдөххө, сайдыы барарын кур
дук, билигис кинолэрэ тубустар
тупсан иһэллэр диин этиэххэ сөп.
Индийскэй киноз атын омук кинол
эриттэн саамай уратыллара, чары
хайдара буолар этэ, буолар уонна
буола тууро.

Лилия ПОПОВА

Хянгат бэчээкээ бариллалар графика: 16 ч 00 м. Бэчээкээ бэрлини: 16 ч 00 м. "Сага олох" редакционной-издательской холбоуука 25.07.2011 с. офсеткэ бэчээтэннэ. Аадрышна: 678670, "Уралын сол", Карл Маркс уул, 26-а, Индекс: 54907, Хянгат надхалаа уст; оптируууука, чаплирга уйна субутоа тахсар.